

Bijlage 1 bij besluit DRZ/06/2551/HD/SM, d.d. 23 juni 2006
Gastransportleiding Lauwersoog - Anjum

De aanvraag

U vraagt een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet 1998) te verlenen. De aanvraag heeft betrekking op het aanleggen van een ondergrondse gastransportleiding met een buitendiameter van 30 cm, voor de afvoer van het onbehandelde gas van de gaslocatie Lauwersoog naar de gasbehandelingsinstallatie Anjum GBI.

De aanleg van de gastransportleiding duurt in totaal ongeveer 3 tot 4 maanden. Gedurende die periode wordt niet tegelijkertijd langs het hele tracé van circa 9 km gewerkt. De leiding wordt aangelegd door het graven van een sleuf waarin de leiding wordt gelegd. De minimale gronddekking wordt zoals voorgeschreven in NEN 3650 (ca. 1-1,5 m beneden maaiveld).

De aanleg omvat de volgende werkzaamheden:

- uitzetten van het tracé;
- installatie van bronbemaling;
- uitgraven van een sleuf, waarbij grond in lagen wordt weggezet;
- uitleggen van de leiding;
- aan elkaar lassen van de leidingdelen;
- röntgenonderzoek van de leiding;
- in de sleuf hijsen van de leiding(en);
- per laag terugbrengen van de grond conform de oorspronkelijke bodemgesteldheid.

Deze activiteiten verplaatsen zich langs het tracé en worden in principe op werkdagen tussen 7:00 en 19:00 uur uitgevoerd. Nadat de gehele leiding is geïnstalleerd wordt deze op dichtheid en sterkte getest door deze te vullen met water en vervolgens af te persen. Bij de aanleg wordt rekening gehouden met de volgende "constructie windows":

<i>Gastransportleiding Lauwersoog-Anjum</i>	Mogelijke periode van uitvoering	Redenen
Aanleg tracégedeelte locatie Lauwersoog tot recreatiehaven Lauwersoog (behalve deel buitendijks en de dijk kruising)	Begin augustus tot eind mei	Constructie buiten recreatie seizoen
Aanleg tracégedeelte in teen van Lauwersmeerdijk inclusief dijk kruising nabij locatie Lauwersoog	Begin april tot eind september	Rekening houden met storm seizoen
Aanleg tracégedeelte recreatiehaven-parkeerterrein spui-sluizen	Begin april tot eind mei of in augustus-september	Rekening houden met storm- en recreatie seizoen
Aanleg tracégedeelte Bantpolder - voormalige Lauwersmeerdijk	Begin juli tot eind oktober	Aanleg buiten broedseizoen ¹ en aanwezigheid wintergasten
Aanleg tracégedeelte Bantpolder/Gerbrandyweg	Half augustus tot half mei	Buiten het groeiseizoen van de orchideeën
Aanleg gastransportleiding in agrarische grond	Begin juli tot eind februari	Buiten broedseizoen vogels

¹ Bij de invulling van het broedseizoen is uitgegaan van de broedvogels die er voorkomen en de periode waarin ze broeden.

In verband met de beschermde status (EHS/Vogelrichtlijngebied) wordt de kruising van het Lauwersmeer aangelegd door toepassing van een horizontaal gestuurde boring (Horizontal Directional Drilling; HDD). De hiervoor te gebruiken boorinstallatie is slechts enkele meters hoog. Deze boring duurt in totaal circa 3 tot 4 weken.

De werkzaamheden worden voor het overgrote deel op werkdagen tussen 7:00 en 19:00 uur verricht. Er wordt alleen in de avond- en nachtperiode geboord als de boring kan vastlopen als er tussentijds wordt gestopt. Gevaar voor vastlopen kan ontstaan als er een grote afstand overbrugd moet worden. Naar verwachting zal gedurende de boring onder het Lauwersmeer voor een bepaalde periode continu geboord worden (gedurende circa één week). Eventuele verlichting wordt afgeschermd en zo laag mogelijk gehangen zodat lichtuitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk wordt beperkt. Plaatselijk kan een damwand nodig zijn, ook op plekken waar weinig ruimte is.

Geluid Horizontale boorinstallatie.

Bij een HDD wordt tijdelijk gebruik gemaakt van dieselgeneratoren. Deze generatoren hebben een geluidsniveau van circa 50 d(B)A op een afstand van circa 300 meter van de boorinstallatie. Het plaatsen van geluidsschermen bij het uitvoeren van de HDD-boringen wordt, gelet op de korte uitvoeringsperiode, niet zinnig geacht. Het aan- en afvoeren van de schermen en het plaatsen ervan geeft relatief veel overlast. Bij de uitvoeringsperiode van de HDD-boringen zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de ecologisch gevoelige perioden.

In de oostelijke berm van de Gerbrandyweg (tussen het surfstrand bij de voormalige werkhaven en de kruising met de weg met de voormalige Lauwersmeerdijk) komen beschermde orchideeën voor. De leiding zal dan ook niet in deze berm (tussen Gerbrandyweg en bestaande greppel) worden aangelegd maar in de strook tussen de bestaande greppel en afrastering. De betreffende afrastering zal tijdelijk 15 meter worden verplaatst waardoor een werkstrook ontstaat van circa 20 meter. Ook buiten voornoemde bermstrook komen orchideeën voor als aangegeven op bijgevoegde kaart. In verband hiermee zullen de aanlegwerkzaamheden worden aangepast door dit gedeelte te plaggen. Dit zal zoveel mogelijk plaatsvinden in de periode half augustus tot half mei, derhalve buiten het groeiseizoen van de orchideeën. De plaggen worden gescheiden in depot opgeslagen en na aanleg van de leiding weer teruggebracht.

Na de uitvoering van de werkzaamheden wordt de bovengrond terug gezet op de plaats van herkomst. Deze teelaarde wordt vervolgens niet bemest of ingezaaid maar met een schraal bloemenmengsel ingezaaid. De begroeiing dient zich zoveel mogelijk van nature te herstellen.

Door de werkzaamheden zoveel mogelijk aansluitend uit te voeren kan de aanlegduur van de gastransportleiding in dit tracégedeelte worden beperkt tot 3 à 4 weken.

In verband met het voorgaande is eveneens een vergunning op grond van de Flora en Fauna wet aangevraagd.

Het tracé van de gastransportleiding Lauwersoog-Anjum ligt voor een deel in een op grond van de Vogelrichtlijn aangemerkte speciale beschermingszone. In verband daarmee is een passende beoordeling uitgevoerd waarbij ook het rapport "Natuur en Habitattoets toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving" van het Ingenieursbureau Oranjewoud is gebruikt (als bijlage bij uw aanvraag gevoegd).

De conclusie van uw passende beoordeling luidt dat de aanleg van onderhavige gastransportleiding niet tot significante negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones Lauwersmeer en Waddenzee leiden en de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur niet schaden indien er rekening mee wordt gehouden dat de aanleg van de gastransportleiding buiten het broedseizoen plaatsvindt.

Voor een meer gedetailleerdere beschrijving van de voorgenomen aanleg van de gastransportleiding Lauwersoog-Anjum, de mogelijke effecten ervan op de Waddenzee en het Lauwersmeer en de passende beoordeling, wordt korthedshalve verwezen naar de bijlagen behorende bij uw aanvraag, namelijk "Toelichting op de vergunningaanvraag Natuurbeschermingswet 1998 gastransportleiding Lauwersoog-Anjum d.d. 31-12-2005.", het MER "Aardgaswinning in het Waddenzeegebied vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen" en het rapport "Natuur en Habitattoets; toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving" van het Ingenieursbureau Oranjewoud.

Wettelijk kader

Artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de minister van LNV gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingsdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel V, lid 1, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen bepaalt dat de besluiten van de minister van LNV houdende de aanwijzing van gebieden ter uitvoering van de Vogelrichtlijn gelden als besluiten bedoeld in artikel 10a van de Nb-wet 1998. Een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als bedoeld in artikel 10 van de Nb-wet 1998 vervalt volgens artikel V, lid 2 met ingang van het tijdstip waarop de wijzigingswet in werking treedt in de gevallen waarin dat beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van een gebied als bedoeld in artikel V, lid 1. Artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998, is van overeenkomstige toepassing, dus heeft de instandhoudingsdoelstelling van het Vogelrichtlijngebied, mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen aanwijzingsbesluit.

Artikel 60, lid 1 en lid 2, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nb-wet 1967 (waaronder het besluit tot aanwijzing van het Staatsnatuurmonument Waddenzee) gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nb-wet 1998 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Bij besluiten van 7 juli 1994 (NBLF 94-6768 en 6794) heeft de staatssecretaris van LNV het Lauwersmeer aangewezen als staatsnatuurmonument, onderscheidenlijk beschermd natuurmonument.

De Waddenzee is bij besluiten van 18 mei 1981 en 17 november 1993 vrijwel geheel aangewezen als respectievelijk 'Staatsnatuurmonument Waddenzee I' (Stcrt. 1981, 93) en 'Staatsnatuurmonument Waddenzee II'.

Met de inwerkingtreding op 1 oktober 2005 van de Nb-wet 1998 zijn de hiervoor vermelde vier aanwijzingen vervallen. In casu betekent dit, onder overeenkomstige toepassing van artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998 dat de wezenlijke kenmerken en waarden van de natuurmonumenten "Lauwersmeer" en "Waddenzee" tevens binnen de passende beoordeling van de voorgenomen activiteiten aan de orde dienen te komen.

De Waddenzee is krachtens de richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (79/409/EEG) door de staatssecretaris van Landbouw aangewezen als Speciale Beschermingszone

(besluit van 8 november 1991, nr. J 9115097). Daarbij is in de toelichting aangegeven dat de aanwijzing als Speciale Beschermingszone geen gevolgen heeft, die niet reeds voortvloeien uit de PKB Waddenzee.

De Waddenzee is bij de Europese Commissie voorts aangemeld als Habitatrictlijngebied. Op 19 mei 2003 heeft Nederland de Europese Commissie een lijst van 141 Habitatrictlijngebieden aangeboden. Op 8 december 2004 heeft de Commissie bekend gemaakt dat zij deze lijst heeft vastgesteld.

Artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren c.q. te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Vogel- en/of Habitatrictlijngebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a en sub b, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat GS c.q. de minister van LNV bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 rekening houden met:

- de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een op grond van artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 aangewezen gebied of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, lid 3, van de Nb-wet 1998 en
- met een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nb-wet 1998, vastgesteld beheersplan.

Conform artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 kan een vergunning slechts worden verleend indien het bevoegd gezag uit de passende beoordeling zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied c.q. desbetreffende gebieden niet aangetast zullen worden.

Vergunningplicht

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplicht op grond van de Nb-wet 1998, moet worden beoordeeld of sprake is van handelingen, die gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de natuurlijke kenmerken van het Vogelrichtlijngebied Lauwersmeer en het Vogel- en Habitatrictlijngebied Waddenzee kunnen aantasten dan wel de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dit gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het Lauwersmeer en de Waddenzee is aangewezen.

De aanleiding van de gastransportleiding Lauwersoog-Anjum betreft een commerciële, niet op het natuurbeheer in het gebied gerichte activiteit, welke voor wat betreft de aspecten licht en geluid, mogelijk versturende effecten kan hebben op de vogelwaarden in de Natura 2000-gebieden Lauwersmeer en Waddenzee. Daarnaast vindt tijdelijke verwijdering van de oorspronkelijke teelaarde plaats, waarin zich deels orchideën bevinden.

De door u beoogde activiteit vindt – gerekend naar de kortst mogelijk afstand - plaats op circa 15 m van het Natura 2000-gebied Lauwersmeer en op circa 100 m van het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Gelet op deze afstanden tot aan deze beschermde gebieden is er sprake van mogelijk versturende effecten voor vogels door licht en geluid, die afnemen naarmate deze gebieden verder verwijderd liggen van het beoogde werkterrein.

Conclusie

Gelet op bovenstaande kan op voorhand niet worden uitgesloten dat, als gevolg van de voorgenomen activiteit, namelijk het aanleggen van een gastransportleiding van Lauwersoog naar Anjum, in potentie de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden Lauwersmeer en Waddenzee kunnen worden aangetast. Derhalve ben ik van mening dat er sprake is van mogelijk versturende effecten en dat de hiervoor vermelde voorgenomen activiteit vergunningplichtig is op grond van de Nb-wet 1998.

Passende beoordeling

Geen beheer, nieuw project

De voorgenomen activiteit vormt een project welke geen direct verband heeft met of nodig is voor het beheer van het Vogelrichtlijngebied 'Lauwersmeer' en het Vogel- en Habitatrichtlijngebied 'Waddenzee'.

De voorgenomen activiteiten zijn nog niet eerder beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998.

Mogelijk significante gevolgen

Het Europese Hof van Justitie heeft in haar uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied.

Naar mijn mening is het, naar de aard van de aangevraagde activiteiten, op voorhand, op basis van objectieve gegevens niet uit te sluiten dat de voorgenomen activiteit mogelijk significante gevolgen zou kunnen hebben voor de natuurwaarden waarvoor het Lauwersmeer en de Waddenzee zijn aangewezen. Derhalve concludeer ik dat er een habitattoets conform artikel 19f van de Nb-wet 1998 uitgevoerd zal dienen te worden.

Beleid

In de Tweede nota PKB-Waddenzee (1993) is overwogen dat, indien een nadere afweging nodig is bij nieuwe activiteiten en bij uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten, het volledige (binnen deze PKB) opgenomen afwegingskader wordt gehanteerd.

Nota Ruimte

In de Nota Ruimte staat ten aanzien van de gaswinning –voor zover in het onderhavige geval van belang – het volgende vermeld:

Winning, opslag en opsporing van aardgas geschiedt om dwingende redenen van groot openbaar belang en zal als zodanig worden meegewogen bij de individuele beoordelingen in het kader van de ruimtelijke bescherming van VHR-gebieden en EHS. Het kabinet zal in de PKB Derde Nota Waddenzee aangeven welk beleid het zal voeren onder de Waddenzee.

Het rijk vindt het van groot belang dat zo veel mogelijk aardgas uit de Nederlandse kleine velden wordt gehaald, zodat het volle potentieel aan aardgasvoorraden in de Noordzee wordt benut. Opsporing, opslag en winning van aardgas zijn van groot belang voor de

Nederlandse economie, voor de voorzieningszekerheid en voor de transitie naar een duurzame energiehuishouding.

Afwegingskader VHR-, NB-wet en EHS-gebieden

In zijn algemeenheid is het ruimtelijk beleid voor de VHR-, NB-wet- en EHS- gebieden gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde «nee, tenzij»-regime.

EHS-gebieden

Het Lauwersmeer en het gebied van de Tweede nota PKB-Waddenzee zijn volgens de Nota Ruimte beide EHS-gebieden. Binnen deze gebieden is het «nee-tenzij»-regime van kracht. Hiervoor geldt dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor ingrepen die aantoonbaar aan de criteria voldoen geldt het vereiste dat de schade zoveel mogelijk moet worden beperkt door mitigerende maatregelen. Resterende schade dient te

worden gecompenseerd. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegde gezag erop toezien dat hiernaar, door de initiatiefnemer, onderzoek wordt verricht.

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Kabinetsbrief van 28 juni 2004

In de brief van 28 juni 2004² van het kabinet aan de Tweede Kamer reageert het kabinet op het advies van de Adviesgroep Waddenzeebeleid. Het kabinet is van mening dat opsporing, opslag en winning van aardgas van groot belang zijn voor de Nederlandse voorzieningszekerheid en voor de transitie naar een duurzame energiehuishouding. Tevens levert gaswinning een aanzienlijke bijdrage aan de Nederlandse economie en de welvaart. Inzet van het kabinet is daarom om binnen de randvoorwaarden van wet en regelgeving en van een duurzame ontwikkeling zoveel mogelijk gas uit de Nederlandse bodem te halen, zodat het potentieel optimaal wordt benut. Het is daarom essentieel dat in Nederland een goed investeringsklimaat voor de olie- en gasindustrie blijft bestaan of verder wordt ontwikkeld. Voortzetting van het succesvolle kleine veldenbeleid is in aanvulling op het Groningenveld hierbij van groot belang. Een relatief groot «klein veld» bevindt zich onder de Waddenzee. Op dit moment wordt er reeds gas gewonnen uit een aantal velden die zich geheel of gedeeltelijk onder de Waddenzee uitstrekken. Er is veel kennis beschikbaar over de effecten van gaswinning onder de Waddenzee, meer dan ten tijde van het gasbesluit uit 1999. In de brief van december 1999 heeft het toenmalige kabinet op basis van adviezen van externe deskundigen een aantal kernpunten geformuleerd over resterende onzekerheden. Deze hebben betrekking op de voorspelbaarheid van het waddenecosysteem, vertragingseffecten, nulmeting, kwaliteit en kwantiteit van extra zandsuppletie, monitoring en injectie van water ter voorkoming van bodemdaling. Deze vragen heeft het kabinet, samen met

² TK 2003-2004, 29 684, nr.1, 28 juni 2004

enkele andere vragen, laten onderzoeken. Op basis van deze geactualiseerde kennis kan worden geconcludeerd dat de ecologische veranderingen die het gevolg zijn van bodemdaling door gaswinning als niet significant zijn te beschouwen ten opzichte van de natuurlijke variaties die optreden in de Waddenzee. Ook de onzekerheden over de effecten van bodemdaling door gaswinning worden als gering gekwalificeerd. Daarbij tekent het kabinet aan dat de natuur zich weliswaar niet voor 100% laat voorspellen, maar dat eventueel afwijkende gedragingen van de natuur via het «hand aan de kraan» principe kunnen worden ondervangen. Het kabinet is dan ook van oordeel dat op basis van alle thans beschikbare informatie de onzekerheden en twijfel over de gevolgen van gaswinning in voldoende mate zijn weggenomen. De gegevens en adviezen wijzen alle in dezelfde richting, namelijk dat gaswinning binnen strikte randvoorwaarden mogelijk is zonder significante gevolgen voor de natuur.

In het Hoofdlijnenakkoord is aangegeven dat wordt gestreefd naar een moratorium van tien jaren met betrekking tot het schuin boren naar gas onder de Waddenzee. Een moratorium betreft een vrijwillige afspraak tussen de Staat en de mijnbouwmaatschappijen. Het kabinet heeft geconstateerd dat medewerking daaraan door de mijnbouwmaatschappijen is afgewezen, waardoor een moratorium niet kan worden gerealiseerd. Het kabinet is bovendien van mening, in overeenstemming met het advies van de Adviesgroep, dat de instelling van een moratorium voor gaswinning onder de Waddenzee ecologisch niet noodzakelijk is – om redenen zoals bovengenoemd – en economisch niet wenselijk is. Het in het Hoofdlijnenakkoord genoemde streven naar een moratorium van 10 jaar voor gaswinning onder de Waddenzee wordt door het kabinet daarom verlaten.

Bovenstaand is aangegeven dat gaswinning binnen strikte randvoorwaarden mogelijk is zonder significante schade voor de natuur. De komende tijd zal het kabinet voor gaswinning grenzen formuleren. Het in de Mijnbouwwet voorgeschreven winningsplan en monitoringsplan is een goed middel om de winning te sturen en grenzen te stellen aan de bodemdaling. Dit biedt de overheid de mogelijkheid om de juiste randvoorwaarden te stellen. De grenzen zullen worden uitgewerkt voor nieuwe activiteiten.

Tevens zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met inpassing in het landschap. Als boortorens in het landschap worden geplaatst, hetgeen overigens tijdelijk van aard is, zal zoveel mogelijk moeten worden gekeken onder meer met behulp van (verbeterde) technische mogelijkheden op welke wijze dit zo acceptabel mogelijk voor de landschappelijke omgeving kan worden gedaan.

De totale gasreserves in het Waddengebied bestaan uit de huidige productielocaties, de aangetoonde reserves in Paesens/Moddergat en Lauwersoog en de futures. Belangrijke constatering is dat deze locaties allemaal kunnen worden aangeboord vanaf locaties op het land. Het kabinet wil winning en exploratie van deze kleine velden onder de Waddenzee toestaan vanaf locaties buiten de Waddenzee en zal dit onder meer in de PKB Derde Nota Waddenzee zoveel mogelijk vastleggen. Het kabinet zal zorgdragen voor coördinatie van vergunningverlening en denkt hierbij onder meer aan realisatie via de rijksprojectenprocedure.

Het is van belang dat de grenzen die in de toekomst worden gesteld adequaat worden gemonitord door een onafhankelijke instantie zodat, indien nodig, kan worden ingegrepen volgens het principe van «hand aan de kraan». Deze onafhankelijke instantie kan ook een rol spelen bij de toetsing aan de gestelde grenzen en het bevoegd gezag van dienst zijn bij de eventuele aanpassing van de diverse plannen.

De in deze brief op hoofdlijnen verwoorde kabinetsreactie op het advies van de Adviesgroep Waddenzeebeleid zal doorwerken en nader worden uitgewerkt in de PKB Derde Nota Waddenzee, waarin het integrale rijksbeleid voor de Waddenzee wordt

opgenomen. Daarnaast zal het waddengasbeleid nadere uitwerking krijgen in de Gasbrief van de Minister van Economische Zaken.

Deze Gasbrief³, van 12 oktober 2004, heeft tot doel gaswinning in haar brede context te plaatsen, nut en noodzaak van gaswinning te onderbouwen en maatregelen voor verbetering van het mijnbouwklimaat aan te geven. Het beleidsdoel is het mijnbouwactiviteitsniveau nog zeker vijftien jaar stabiel te houden, zodat in zijn totaliteit zoveel mogelijk aardgas gewonnen wordt. Maatregelen om het mijnbouwklimaat te verbeteren dragen bij aan de opsporing en winning van het aardgas. Deze maatregelen zijn het wegnemen van knelpunten in wet- en regelgeving, efficiëntere procedures voor vergunningverlening, voortzetting van het kleine veldenbeleid, verbetering van de informatievoorziening, aanpak van slapende vergunningen en het actief benaderen van nieuwe bedrijven.

Overwegingen

U heeft een passende beoordeling bij uw aanvraag gevoegd. Deze passende beoordeling is middels bijlagen in de hierna opgesomde stukken onderverdeeld:

- MER "Aardgaswinning in het Waddenzeegebied vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen".
- "Natuur en Habitattoets; toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving"

Onderstaand volgt mijn beoordeling van uw effectenanalyse en conclusies.

ECOLOGIE

Algehele instandhoudingsdoelling Waddenzee

Het beleid is gericht op een duurzame bescherming en een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van onder meer waterbewegingen en de hiermee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen, van de kwaliteit van het water, bodem en lucht, alsmede van de (bodem)fauna, en de (bodem)flora, onder meer omvattende de foerageer-, broed- en rustgebieden van vogels.

Deze meer algemene, kwalitatieve instandhoudingsdoelstelling kan, ten behoeve van de gevraagde beoordeling van de voorgenomen activiteiten in het licht van artikel 6, lid 3, van de Habitatrichtlijn nader geconcretiseerd worden in termen van specifieke kwalificerende natuurwaarden.

Selectie van relevante kwalificerende natuurwaarden

Uit de passende beoordeling blijkt dat u de navolgende, in de Nb-wetaanwijzingen Waddenzee en Lauwersmeer, alsmede in de aanwijzingen als Vogelrichtlijngebied Waddenzee en Lauwersmeer vermelde, volgens u in casu relevante, vogelsoorten heeft geselecteerd:

Aalscholver	Bergeend	Blauwborst	Bontbekplevier
Brandgans	Brilduiker	Bruine kiekendief	Dwergmeeuw
Eidereend	Fuut	Goudplevier	Grauwe gans
Grauwe kiekendief	Grote zilverreiger	Grutto	Kemphaan

³ TK 2004-2005, 29023, nr. 6.

Kleine zilverreiger	Kleine zwaan	Kluut	Kolgans
Krakeend	Kuifeend	Lepelaar	Meerkoet
Nonnetje	Noordse stern	Oeverzwaluw	Paapje
Pijlstaart	Porseleinhoen	Reuzenster	Rietzanger
Rotgans	Scholekster	Slechtvalk	Slobeend
Smient	Steenloper	Tafeleend	Tureluur
Visarend	Visdief	Wilde eend	Wilde zwaan
Wintertaling	Wulp	Zeearend	Zilverplevier
Zwarte Ruiter			

Ik onderschrijf de juistheid en volledigheid van uw selectie.

Beoordeling van de uitgevoerde effectenanalyse

Bij de beoordeling van de beschreven effecten in de passende beoordeling is rekening gehouden met de beschreven effecten in de passende beoordeling in het kader van het Rijksprojectbesluit met betrekking tot onderhavige activiteiten.

In het rapport "Natuur en Habitattoets toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving" van het Ingenieursbureau Oranjewoud wordt – hierna zakelijk weergegeven - gesteld dat, indien wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden, het uitgesloten is dat de voorgenomen activiteiten mogelijk significante gevolgen zouden kunnen hebben voor de soorten en habitats waarvoor het Lauwersmeer als Vogelrichtlijngebied is aangewezen en de soorten, habitats en habitattypes waarvoor de Waddenzee als Vogelrichtlijngebied en Habitatrictlijn is aangewezen respectievelijk is aangemeld.

Het aanleggen van de gastransportleiding kan een tijdelijke verstoring van vogels door geluid en licht als gevolg van de (graaf)werkzaamheden veroorzaken, welke zeer gering is indien de leiding buiten het broedseizoen en vóór de komst van de wintergasten (o.a. ganzen) wordt aangelegd. Middels een voorwaarde heb ik uitgesloten dat er, in verband met het broeden en wintergasten relevante gasleidingtrajectdelen, in het broed- en wintergastenseizoen mag worden gewerkt.

De verstoring door mens en machine bij de aanleg betreft een toegevoegde verstoring, omdat menselijke verschijningen, wegverkeer en visserij langs delen van het gasleidingstraject regelmatig plaatsvinden. Daardoor bedraagt de aanvullende verstoring van de werkzaamheden, bovenop de contouren van de huidige verstoring slechts enkele tientallen meters, rondom de plaatsen waar daadwerkelijk de werkzaamheden plaatsvinden.

Daarnaast vindt er op het deeltraject naast de Gerbrandyweg een tijdelijke verplaatsing plaats van oorspronkelijk vegetatie (orchideën). Middels een vergunningvoorwaarde is vastgelegd dat de oorspronkelijke, tijdelijk en buiten het groeiseizoen van de orchideeën, verwijderde grond weer wordt teruggeplaatst. Zodoende is de werkstrook na afloop van de aanleg van de leiding weer geschikt leefgebied voor de aanwezige kwalificerende soorten.

De aanleg en gebruik van de gasleiding resulteren niet in een blijvende verandering in bodemopbouw, waterhuishouding en of andere factoren op grond waarvan de natuurlijke geschiktheid van het Lauwersmeer en de Waddenzee zou afnemen. Gelet op de door u uitgevoerde habitattoets is, gelet op het tijdelijke karakter van de activiteit, met inachtnaam van de gestelde vergunningvoorwaarden, derhalve de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteiten geen schadelijke gevolgen zullen hebben voor de natuurlijke kenmerken van de betrokken beschermde gebieden, nu er wetenschappelijk

gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen zijn voor het Lauwersmeer en de Waddenzee. De staat van instandhouding van de soorten, loopt met het aanleggen van de leiding dan ook geen gevaar.

De habitats en habitattypen waarvoor de Waddenzee als Habitatrictlijngebied is aangemeld zullen van de aanleg van de leiding geen enkel effect ondervinden, omdat de habitats buiten het gebied zijn gelegen waar de leiding wordt aangelegd en ongevoelig zijn voor effecten op afstand, zoals geluid. De kwalificerende habitatsoorten zijn watergebonden en daarop kunnen, gelet op de afstand tot de licht- en geluidsbron, door de tussenliggende zeedijk geen effecten plaatsvinden.

In het rapport "Natuur en Habitattoets toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving" van het Ingenieursbureau Oranjewoud, wordt onder meer uitgegaan van vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet 1967, alsmede toetsing aan het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Inmiddels zijn echter de Natuurbeschermingswet 1998 en de Nota Ruimte in werking, zodat daaraan dient te worden getoetst. Materieel gezien leidt dat, qua inhoudelijke ecologische effectenanalyse evenwel, zoals hiervoor is gebleken, niet tot andere conclusies.

LANDSCHAP

De voorgenomen activiteit zal plaatsvinden nabij de begrenzingen van het voormalig staatsnatuurmonument Waddenzee en nabij het voormalige, beschermd natuurmonument Lauwersmeer. Conform artikel V, lid 2, van de Wet tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeestrechtelijke verplichtingen juncto artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998 maken de beschermde waarden van deze natuurmonumenten zowel qua ecologie als qua landschap sinds 1 oktober 2005 onderdeel uit van de instandhoudingsdoelstellingen van het Vogel- en Habitatrictlijngebied "Waddenzee" en Vogelrichtlijngebied "Lauwersmeer".

Voor de Natura 2000-gebieden Lauwersmeer en Waddenzee is, gelet op artikel 10a van de Nb-wet 1998, het instandhoudingsdoel met betrekking tot de voormalige natuurmonumenten Lauwersmeer en Waddenzee, gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis.

Natuurschoon

Het staatsnatuurmonument 'Lauwersmeer' is destijds mede aangewezen omdat het natuurmonument uit een oogpunt van natuurschoon van grote betekenis is vanwege de relatief grote ongereptheid, de weidsheid van het vlakke, open landschap. Het staatsnatuurmonument 'Waddenzee' is destijds mede aangewezen vanwege het gegeven dat het waddengebied wordt ervaren als een gebied van bijzondere landschappelijke schoonheid. Het weidse karakter, het vrije spel der elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom vormen wezenlijke kenmerken van het gebied. Het landschap kenmerkt zich door zijn vrijwel ongeschonden en open karakter. Van wezenlijk belang is voorts de in het gebied heersende rust.

Duisternis

Duisternis is een te beschermen en te behouden kenmerk voor de duurzame instandhouding en ontwikkeling van het Lauwersmeer. De voorgenomen activiteit brengt voor zover zij niet bij daglicht wordt uitgevoerd, enkel al vanwege veiligheidsvoorschriften, extra verlichting met zich mee. Met betrekking tot de verlichting zijn mitigerende voorschriften in de vergunning opgenomen, zodat de lichtuitstraling naar het Natura 2000-gebied Lauwersmeer toe tot het minimum wordt beperkt. Blijkens de voorschriften wordt de verlichting beperkt tot de noodzakelijke werkzaamheden, de in verband met de veiligheid noodzakelijke verlichting en wordt de verlichting afgeschermd.

Met deze maatregelen is er, gelet op het tracé, alsmede het tijdelijke karakter van de activiteit, geen effect van betekenis op het kenmerk duisternis voor het Lauwersmeer te verwachten. Met betrekking tot het Natura 2000-gebied Waddenzee is de lichtuitstraling nauwelijks aan de orde omdat de lichtuitstraling tijdens de werkzaamheden sterk wordt belemmerd door de zeedijk.

Gelet op het voorgaande is er geen zodanige aantasting van de duisternis op grond waarvan de vergunning niet verleend zou kunnen worden.

Door voorwaarden aan de vergunning te verbinden, teneinde zichthinder en geluid zoveel mogelijk te beperken, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met inpassing in het landschap en de aldaar heersende rust.

De voor de horizontale boring te gebruiken twee boorinstallaties zijn slechts enkele meters hoog. Aantasting van het natuurschoon is op dit punt derhalve niet aan de orde.

Hoewel er, ondanks de afscherming en het zo laag mogelijk hangen van de verlichting gedurende de periode dat continue wordt geboord, in geringe mate sprake kan zijn van zichthinder door verlichting, acht ik deze effecten echter, gelet op de doelstelling van behoud van het natuurschoon als bedoeld in artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998, aanvaardbaar vanwege het zeer tijdelijke karakter ervan.

Gelet op bovenstaande zullen, in afweging van alle relevante belangen, de zeer tijdelijke werkzaamheden geen effect van betekenis sorteren op de hierboven weergegeven landschappelijke waarden en de in het gebied heersende rust.

CUMULATIE

De door u aangeleverde beoordeling van de eventuele cumulatieve effecten acht ik, zowel qua ecologische als landschappelijke aspecten alsmede vanuit het aspect van de in het gebied heersende rust volledig en juist van inhoud.

Afwegingskader Tweede nota PKB Waddenzee

In de Tweede nota PKB-Waddenzee (1993) is overwogen dat, indien een nadere afweging nodig is bij nieuwe activiteiten en bij uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten, het volledige (binnen deze PKB) opgenomen afwegingskader wordt gehanteerd.

In dit verband kan opgemerkt worden dat van een dergelijke hantering geen sprake behoeft te zijn, aangezien reeds met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, materieel aan de vereisten van het PKB-afwegingskader wordt voldaan.

Afwegingskader Nota Ruimte

Aangezien het afwegingskader van de Nota Ruimte het afwegingskader van de Habitatrictlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, uitgezonderd met betrekking tot het kenmerk duisternis, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de Nota Ruimte voldaan. Het kenmerk duisternis is echter hiervoor reeds apart overwogen.

De inspraak

Naar aanleiding van de publicatie van de kennisgevingen, de toezending en de terinzagelegging van alle ontwerp-besluiten in het kader van het Rijksproject Gaswinning onder de Waddenzee vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen, alsmede

de openbare hoorzittingen, zijn in totaal 17 zienswijzen over de ontwerp-besluiten naar voren gebracht, te weten:

1. , Vollenhove
2. , Amsterdam
3. Vogelbescherming Nederland (Zeist), mede namens BirdLife International
4. , Camping Lauwersoog, Lauwersoog
5. de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee (Harlingen), de Vereniging Natuurmonumenten, It Fryske Gea, Stichting Het Groninger Landschap, de Friese Milieu Federatie en de Stichting WAD
6. Staatsbosbeheer regio Noord (Groningen)
7. Stichting Nateuropa (Vries)
8. Haven Hunzegat Zoutkamp B.V., Zoutkamp, en , Utrecht
9. , IJmuiden
10. , Emmeloord
11. , Groningen en , Paterswolde
12. , Amsterdam
13. , Schiermonnikoog
14. , Haren
15. Milieufederatie Groningen (Groningen)
16. , waddenschilder, Warffum
17. Stichting Natuur en Milieu (Utrecht)

In zienswijzen 1, 2, 7, 9, 10, 11, 13 en 14 wordt gesteld dat zij gericht zijn op de ontwerpen van alle besluiten behorende bij het Rijksproject Gaswinning onder de Waddenzee. Ten aanzien van het ontwerp van het onderhavige besluit zijn echter inhoudelijk geen specifieke zienswijzen naar voren gebracht. In dit besluit zijn daarom géén overwegingen met betrekking tot deze zienswijzen opgenomen.

In zienswijzen 3, 4, 5, 6, 8, 15, 17 wordt gesteld dat zij mede gericht zijn op het ontwerp van onderhavig besluit. Inhoudelijk gaan deze zienswijzen echter niet in op het ontwerp van dit besluit. In dit besluit zijn daarom ook géén overwegingen met betrekking tot deze zienswijzen opgenomen.

Zienswijze 12 richt zich niet tot het ontwerp van onderhavig besluit en gaat ook niet inhoudelijk in op het ontwerp van onderhavig besluit. Ook met betrekking tot deze zienswijze zijn daarom in dit besluit géén overwegingen opgenomen.

In zienswijze 16 zijn enkele opmerkingen gemaakt die weliswaar gerelateerd zijn aan de belangen die de Nb-wet 1998 beoogt te beschermen, doch deze opmerkingen zijn gericht op het Rijksprojectbesluit. Daarom zijn in onderhavig besluit hierover géén overwegingen met betrekking tot deze zienswijze opgenomen, maar wordt korthedshalve verwezen naar hetgeen hieromtrent is opgenomen in het Rijksprojectbesluit.

CONCLUSIE

Uit de overwegingen zoals opgenomen in de, als integraal onderdeel van dit besluit te beschouwen passende beoordeling, kan geconcludeerd worden dat er onder voorwaarden geen sprake zal zijn van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken gebieden.

Ik ben dan ook van mening dat, onder de door mij gestelde vergunningvoorwaarden, met de betreffende passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat de aangevraagde

activiteiten geen schadelijke gevolgen zullen hebben voor de natuurlijke kenmerken van de betrokken beschermde gebieden, nu er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Derhalve ben ik van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend.

Bijlage 2 bij besluit DRZ/06/2551/HD/SM, d.d. 23 juni 2006

Rapporten die de passende beoordeling vormen:

- MER “Aardgaswinning in het Waddenzeegebied vanaf de locaties Moddergat, Lauwersoog en Vierhuizen”.
- Oranjewoud: “Natuur en Habitattoets; toetsing van aanleg van de drie gastransportleidingen rond het Lauwersmeergebied aan de natuurbeschermende wetgeving”